

קונטרס דעת תורה השמר לך "פענ"ן" חלק ג' מספר אבן מקיר תזעק

אור הזוהר 523 * סבת תשע"ד

חלק י

מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גרוילי הצריקים ואומרים ללמור זוהר הקרוש

האדמו"ר מהאלמין

על פירש"י, והוא בהג"א, ובטור בשם הרא"ש, דס"ל דודאי ע"י מליחה יוצא הדם הנבלע, והאיבעיא בגמרא היא רק אם מותר לאכול באומצא, דבשר בהמה מותר לאכול חי בלי מליחה, דרק לבישול צריך מליחה, ובוה מבעי לן דכיון דנשבר מפרקתה ונבלע דם יתר באברים אפשר דאסור לאכול חי, וקיימא לן בכל הראשונים דתיקו דאיסורא לחומרא, וע"כ בנשבר מפרקתה אסור באכילה, לרש"י אפילו אחר מליחה, ולהחולקים רק בשר חי אסור.

ההלכה:

בטור יורה דעה סימן ס"ז הביא שיטת העיטור כשיטת רש"י דמליחה לא מהני, וכתב שהרא"ש חולק עליו וס"ל דרק לאכול באומצא אסור. ובשו"ע שם סעיף ג' פסק כן שהשובר מפרקתה אסור לאכול בשר חי, אבל ברמ"א שם - דאנן קיימא לן כוותיה - כתב שנהגו להחמיר לחתכו ולמולחו, וביאר הש"ך כוונתו לשיטת רש"י דכיון שנשברה המפרקת אין הדם יוצא אלא נבלע באברים, אלא שס"ל דגם לשיטת רש"י האיסור הוא רק אם מולחו חתיכות שלימות אבל אם מולח חתיכות חתיכות גם לרש"י מותר לבשל (ולמד דין זה ממה שכתב בסעיף ד' בנצור הדם מחמת מכה שצריך לחתוך אותו מקום ולמלוח לבדו יפה, ודימה נצור הדם לנבלע הדם למלוח מקום הנבלע לבדו).

ומהו גדר החתיכות בזה מבואר בפלתי שבכי האי גוונא צריך לחתוך כל אבר ואבר לבדו ולמולחו, והוא מפני שאין אנו יודעים באיזה אבר נבלע דם השחיטה שהיה צריך לצאת, ונלמד מהא דנצור הדם שבכי האי גוונא אין הדם יוצא במליחה ממקום למקום, ואם כן בהכרח שכל אבר ימלחנו לבדו.

הסיכום: דהשינוי שרוצים לעשות כעת ע"י הפענ בעמידה היא הפיכת שחיטה כשרה לכתחילה, לשחיטה כשרה רק בדיעבד, אשר יראי ד' המדקדקים בכשרות לא יוכלו לאכול בשר זה.

(וכהוספה וסיני לזה נראה שע"פ המבואר ביו"ד סימן ר"ד בהנהגות איסור שיש בזה משום נדר מלשנות, ובחתם סופר סימן ק"ז מבואר שיש בזה איסור דאורייתא, וגם אי אפשר להתיר מאחר שיש בזה קבלת ציבור, נמצא מאחר שבדייקא נהגו לשחוט בסכין למעלה משום חשש איסור, יש בשינוי זה משום איסור דאורייתא, ואכמ"ל.)

הערה: נראה דכל מה שנאמר בפוסקים הנ"ל כשרות בדיעבד הוא אם במקרה נעשה כן, אבל להתנהג כן לעשות תמיד הוא בגדר איסור לכתחילה, ופשוט.

ב. הימום לאחר השחיטה

הסוגיא:

חולין דף קי"ג, אמר שמואל משום ר"ח השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה הרי זה מכביד את הבשר וגוזל הבריות ומבליע דם באברים, פירש רש"י לפי שבשעת שחיטה היא טרודה להוציא דם וכששובר מפרקתה מתוך צרתה אין בה כח להתאנח ולהוציא דם והיא נחה ושקטת והדם נבלע באברים ומכביד הבשר, ונמצא גוזל הבריות כשהוא מוכרה במשקל והדם שוקל. ושם בגמרא איבעיא להו היכי קאמר מכביד הבשר וגוזל הבריות משום דמבליע דם באברים הא לדידיה שפיר דמי (פירש"י, דליכא משום גזילה שרי לפי שהוא - הדם - חוזר ויוצא במליחה) או דילמא לדידיה נמי אסור (פירש"י, דמבליע הדם ושוב אינו יוצא ואוכל דם) תיקו.

הרי לפירש"י הספק הוא אם מליחה מהני לבהמה שנשבר מפרקתה. ויש מן הראשונים שחולקים

השוחטים המראים חריפות ושוחטין במהירות וחפזון ובאים עי"ז לחשש דרסה שמחמת הבהילות אינו יכול לשים לב שלא יעשה דרסה משהו. ושם ס"ק ד', וצריך להזהר שלא יוסיף תת כחה באמצע השחיטה דהו"ל תנועה זו דרסה כל שהוא ופסולה. ושם בדע"ק ונותן לב שלא יהא הכבדת ידו וכו'.

מבואר בזה עוצם הכוונה וישוב הדעת ומנוחת נפש הנצרכים לשחיטה ובדיקה, וכבר נזכר לשון הדע"ק כי צריך בזה משקל גדול ביראת חטא, ואיך יתכן זה אם מפקח חילוני (גוי או יהודי) יעמוד על השוחט וכל מגמתו לפקח שלא יטה השוחט מהוראת החוקים שלהם הרי בהכרח שהוא גורם בזה לביטול כוונת השוחט למעשהו ע"פ דין תורה לבד וגם מהיסח הדעת, ושלא כמוש"כ השו"ע הנ"ל, שלא יפנה לבו לדברים אחרים.

ונוסף לזה שגורם לו להיות מבוהל ומתפחד, וכמו שכתב בדבר משה סימן פ"ה וז"ל: בשוחט שהיו מרתתים ידיו ואמר שזה מפני שמביטים אחריו וחייו תלויים בזה. (והעידו בפנינו באסיפת הרבנים שבעיר אחת במדינתנו שיש מפקח על השחיטה מהממשלה דרש הלה לפטר שוחטים שלא מצאו חן בעיניו ונלקחה פרנסתם). ועי"ז שנעשה השוחט מבוהל במקצת מעט, כבר נאבדה ממנו ההרגשה וחוש המימוש לבדוק ולהרגיש כל פגם ודרסה משהו, ועל כן אע"פ שמעיד שעשה כהוגן אין לו נאמנות כי בעצמו אינו יודע דלהכי לא הרגיש, ויש חשש נבילות בשחיטתו.

(ועוד שכפי המוצא המפקח הזה צריך לבדוק חריפות הסכין, ויש בזה חשש שע"ז גופא יגרום לפיגמו, ולא עוד אלא שכל דעתו והקפדתו על החידוד, ואע"פ דמדינא גם כן צריך הסכין להיות חד וחריף, אבל יש בזה גבולים וגדרים ועיקר הקפידא שיהיה חלק בלי פגימות וכבר דיברו הפוסקים מזה שחידוד יתר מפריע הבדיקה ועוד חסרונות בהשחזה יתרה, נמצא שהפקוח הזה עלול לגרום לפיסולו של הסכין והעברת דעתו של השוחט מן העיקר אל הטפל, יעוין בדרכי תשובה שם סעיף ו' ועוד אחרונים).

מסקנת הדברים:

שהתקנות החדשות שרוצים לעשות גורמים להשחיטה דין בדיעבד בתוספת חששות נבלות וטרפות ממש.

חוק השחיטה והחששות

המכוון: החוק הזה מבוסס על ההצעות של חברת צער בעלי חיים, והם כותבים "שהמכוון בכל התקנות הוא לביטול השחיטה הדתית, היינו שלא ישחטו בלי הימום, אלא שדבר זה אי אפשר בפעם אחת אלא ע"י התקנות החדשות יהי אפשר להגיע לזה", ועל כן אע"פ שהממשלה עדיין לא מחוקקת את כל פרטי ההצעות, הרי המכוון ברור והוא להפריע להשחיטה הכשרה, ועל כן יש לחוש שינצלו כל

והנה שם ברמ"א כתב עוד - כמובא בבית יוסף בשם שבלי הלקט - שלא דוקא שבירת מפרקת אסור מהאי טעמא שאין הדם יוצא אחר השחיטה אלא שיש להזהר מלתחוב סכין בלב הבהמה אחר השחיטה או כל דבר אחר לקרב מיתתה משום שכל זה מונע יציאת הדם ונבלע באברים.

מבואר בזה האיסור לעשות פעולה המונעת גמר הפירכוס ויציאת הדם (יעוין בדרישה שהפירכוס ויציאת הדם תלויים זה בזה), ואם עבר ועשה כן אסור הבשר באכילה עד שימלח אבר אבר לבדו. (וזה דבר שאינו במציאות לעשות כן, גם אין אנו בקיאים בחילוקי האברים כראוי).

(ושם בט"ז וש"ך הקשו ממש"כ בשו"ע סימן כ"ג שמותר להכות על הראש של הבהמה אחר שחיטה שתמות מהר, שזה סותר הדין הנ"ל. הש"ך תירץ דשאני הכאה שמסתמא ידעו חכמים שאין זה מונע יציאת הדם ואין לזון מזה לפעולה אחרת, והט"ז תירץ דהתם מיירי אחר שיצא כל הדם, והדרישה דחה פירוש זה כי אם יצא הדם כבר אין צורך בהכאה, אלא שחילק שהתם מיירי מדין שהיי' גרידא יעיי"ש, אבל ודאי מדינא אסור משום עצירת הדם כמבואר כאן, וכבר איתא בספרים שארבע מאות ועשר רבנים בדורות האחרונים אסרו ההכאה על הראש).

סוף דבר למדו מזה האחרונים לאסור ההימום בכל צורה שהיא כל זמן שהבהמה מפרכסת ומוציאה דם, וכן הוא באחיזור ח"ד סי' י"ט וכ' (שהיתה מעין גזירת מלכות שאסרו השחיטה לגמרי בלתי הימום אחר שחיטה) שאין להתיר אלא בדיעבד בדוחק גדול (וקרא לזה גזירה וסיים שהשי"ת יצליח להפיר עצת שונאינו ורודפינו עליהם אמר הכתוב זבחי אדם עגלים ישקון, עכ"ל).

הסיכום:

כי הימום הבהמה אחר שחיטה אינו מותר אלא בדיעבד בדוחק גדול, ובשר כזה אינו ראוי לאכילה להחרדים לדבר ד'.

ג. חשש נבילות וטריות

בשו"ע יו"ד סימן י"ח בפגימת סכין אפילו בכל שהוא פוסלת ומנבלת הבהמה, וצריך לבדוק י"ב בדיקות (ג' הצדדים, בהולכה והבאה בכל צד, בבישרא ובציפורן, עיי"ש סעי' ט'), ולבדוק בין קודם שחיטה ובאמצע ולאחר שחיטה, ושם בסעיף ט': ויבדוק לאט ובכוונת הלב שלא יפנה לבו לדברים אחרים עכ"ל.

ושם בסעיף י"ז: ובחינת החוש המימוש כפי כוונת הלב עכ"ל. ושם בדע"ק הובא שכשיש היסח הדעת כל שהוא או טירדא כל דהו צריך לחזור ולבדוק אפילו כמה פעמים וצריך לזה משקל יראת חטא בלי נטיה כל דהוא, עכ"ל. ובדרכי תשובה שם ס"ק ד' בשם האבקות וכול שמחמת בהלה ופחד נאבד ההרגשה לבדוק כראוי וכל שיש אפילו פגימה כלשהו נעשה הבהמה נבלה מן התורה עכ"ל.

וכמו כן גוף מעשה השחיטה צריך בישוב הדעת הרבה כי שהיי' או דרסה כל שהוא פוסלים השחיטה כדאיתא בסימן כ"ג. ושם בדרכי תשובה ס"ק א' אודות

האפשרויות לפי החוק לגרום להפרעות אלה. חברת הגנת בעלי חיים היא ועדה ממשלית של המיניסטריון.

החוקים:

(א) אסור לגרום לבהמה צער בלתי מוכרח, והמפקח של הממשלה הוא הבעלים הקובע מה נקרא צער מיותר.

(ב) מי שעובר על החוק לפי דעת המפקח מאבד רשיון העבודה נוסף לקנסות ומאסר.

(ג) מהות השחיטה לפי החוק "לחתוך במהירות, בתנועות סכיני חריף, בלי הפסק את ארבעה ורידי הדם".

(ד) המפקח אחראי על חריפות הסכין.

(ה) אסור לטלטל הבהמה אחרי השחיטה עד שיתברר בודאי שמתה, ולפחות להמתין 30 שניות (סעקונדען).

(ו) מחוייבים לשחוט רק בפען בצורת עמידת הבהמה, והפען צריך להיות כזה שהמפקח יהי בטוח שהבהמה תרגיש בצורה נוחה ולא יגרום לה כל היזק או צער.

(ז) כל שוחט צריך להסכמת המפקח שהוא ראוי ומתאים לשחוט בהתאם להחוקים.

החששות: (כמעט כל החששות הועלו ע"י המומחים למשפט האנגלי. הדברים נצאים בכתב).

חוק א

(א) איסור גרימת צער בלתי מוכרח הוא ענין בלתי מוגדר לגמרי, ובידי המפקח בכל זה להפריע לתנועתו החפשית של השוחט כפי שיעלה על לבו, ובהכרח מפריע להשוחט לעשות מלאכתו באמונה תוך שימת לב לכשרות השחיטה לבד.

חוק ג

(א) לא נזכר כלל חיתוך הסימנים שהוא עיקר השחיטה, ויתכן שאם חתך הוורידין יענש אם יחתוך גם הסימנים כי לדעתם זה צער מיותר. אם כי בבהמות זה לא שכח כ"כ, בעוף זה יכול להיות.

(ב) טרם נתברר עד כמה שאפשר לחתוך את ארבעת הוורידין, בשיעור שחיטה יש בזה חילוקי דעות בין השוחטים.

האפשרות בזה תלוי בכח הדרסה, ובהתאם למשיכת הצוואר, עד כה לא הי' צורך לדרוס או למשוך יותר מדי, כי כידוע שמיכה יתרה יכול לגרום לטריפות של עיקור ושבירת מפרקת.

(ג) עד עכשיו הי' עיקר שימת לב השוחט לשחיטת הסימנים כדין. מעתה יצטרך לשים לבו על חתיכת הוורידין שלא יאבד פרנסתו ויענש והמפקח יעמוד עליו על זה. מי יבטיח שבלי משים לא יסיה דעת מעיקר חיובו.

(ד) "לחתוך במהירות", כידוע המהירות תלוי לפי שיקול דעת השוחט לכשרות השחיטה. מעתה יתכן שהמפקח ידחפנו למהירות יתרה שלא יהי' בכח לכוון ההלכה.

"בתנועות" יש אפשרות למפקח לפרש שמותר רק הולכה והובאה אחת או שתיים במקום שלדעת השוחט צריך שלשה או ארבע. זה בהכרח יביא לידי דרסה. ההגבלה הזאת ניתנת מפני שזו היתה תחילת הרצון של ועד הגנת החיות והנוסח הראשון של החוק. המומחה אמר שצריך לקבל מכתב מן המחוקקים שהם ביטלו את דעת הוועד הנ"ל. את המכתב הזה לא נתנו.

"בסכין חריף" יעויין אח"כ.

בעיקר השמטת שחיטת הסימנים, שהתעקשו בדוקא שלא להזכיר זה, עורר א' המומחים את החשש הנ"ל שעי"ז רוצים ליתן מקום לפי החוק למנוע שחיטת הסימנים.

חוק ד

יהי' ברשות המפקח לבדוק את חריפות הסכין לפני השחיטה, אם המפקח יעשה כן לפי דרכו, איך ישחוט בסכין זה, הלא אפשר שהגוי פגמו. לבדוק אחריו שנית הרי זו פגיעה, וקיים חשש גדול שיקל בהשערה בעלמא שהסכין לא נפגם.

חוק ה

לפי דעת המומחים יתכן שעי"ז ימנע בדיקת הסימנים אחרי השחיטה, גם לא הוגבל שום זמן כמה יצטרכו להמתין עד שהמפקח יסכים שהבהמה מתה.

חוק ו

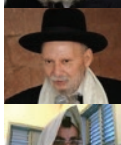
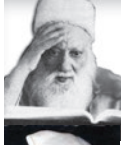
(א) עצם השינוי משחיטה למטה לשחיטה למעלה הוא שינוי מהנהוג בכלל ישראל לכתחילה.

(ב) מה שתולים עצמם שכן נוהגים באמריקה יש לגלות את השקר הזה:

מה היתה ההתחלה באמריקה להתיר כן לא נתברר ואין מי שזוכר את זה. אבל זה ברור ששם זה לא ע"פ חוק מלכות, ממילא יש בידם לשנות הדבר כשימצאו שיש חששות, וכפי הנודע כבר ישנם שם שעומדים לחזור לשחיטה המקובלת. מה שאין כן כאן זה דבר חוקי ובעת שימצאו חששות יצטרכו בלי ברירה לעשות קולות.

באמריקה הבהמה תלוי' בבעלי פלייט, וזה לעיכובא מחמת כמה חששות, כאן אין היתר זה נזכר בחוק ומתחילה עמדו דוקא שתהי' עמידת הבהמה בארץ. אח"כ נשמע "שיש הבטחה" אבל בחוק זה לא נזכר, ואדרבה, כבר יש דעות של המומחים שלהן שהבעלי פלייט גורם צער והיזק לבהמה, ממילא ברור שלפי החוק הנ"ל (א) לא יוכלו להרשות כן.

באמריקה הוא בידי השוחט עד כמה למשוך את ה"העדרעסטריין" לפי צורך השחיטה

הרי"ם שטים לשון יטה, שאם זזים רק נטיה קלה מדרך היהדות זה גורם ומתגלגלים ולא יודעים לאן מגיעים. וזה הפי' עד הגלגל תוצאותי' מי ישוערנו. ובפרט שרוצים להפוך הקערה על פי' לשנות את כל סדרי השחיטה המקובלים מחז"ל, מדור דור.

לא עת לחשות, צריכים לצאת מהשלווה וללחום נגד זה, צריכים להבהיר להכלל את גודל הסכנה ח"ו שיש בכשרות השחיטה, ביישום החוקים האלו אפי' בחלק מהם.

המענין מי הראשונים, שהתחילו להתגרות בשחיטה היהודית, היו הגרמנים בשנת תרכ"ד, ובאותם הנימוקים במסוה של רחמנות וצעב"ה, וידוע עד כמה שהם היו רחמנים... וד"ל.

רחמנות היא דרך תורה"ק כמש"כ ורחמיו על כל מעשיו, וידוע מספרים הקדושים שהתיקון הגדול לבע"ח הוא השחיטה היהודית.

הבעי' היא לא רק אנגלי', לדעתי זה בעי' יותר כללית, ועל שאר מדינות מה יאמר, בכ"מ יש שונאי ישראל שרוצים להתנכל לנו והם מסוגלים להיתפש ע"ז אם מדינה נאורה כמו אנגלי' יכולים להגביל. זה יכול להיות דוגמא רעה לכל המדינות, וצריכים להתקומם ולקומם את דעת הקהל שזו גזירה ולהפעיל להעביר את רוע הגזירה.

עברתי על החוקים שהם זוממים ח"ו לאכוף על השוחטים [השי"ת יעזור שמזממם לא תופק] והם מונים אחד עשר סעיפים, ביניהם שיעמוד שם פקח [קסדור] מטעם הממשלה לאכוף על השוחט לקיים את החוקים. [ז"א נכרי עומד ע"ג] ואם לא יקיים את החוקים אז יקחו ממנו את הרשיון לשחיטה ויאבד את פרנסתו וגם יוטל עליו קנס כספי.

מבלי להיכנס לעצם החוקים שהם מנוגדים להלכה, עצם הלחץ הכבד שהשוחט נמצא בשעת השחיטה שבמקום שהשו"ב צריך להשים לב בשעת שחיטה על ההלכה במקום זה הוא יצטרך להשים לב על החוקים שלהם "ולא תהא תורה שלימה שלנו כשיחה בטילה שלהם". עי' בש"ע יור"ד סוף סעיף א' ברמ"א ויש לב"ד לחקור אחר הבודקים והשוחטים שיהיו בקיאים ומומחים וכשרים, כי גודל איסור המכשלה בשחיתות ובדיקות המסורים לכל ואם בדקו איזה שוחט ומצאו שאינו יודע אם נטל פעם אחת קבלה אין מטריפים למפרע, ועיין עוד שם בסי' י"ח [סעיף י"ז] בשם הר"י וז"ל, והאידנא נהגו למנות אנשים יודעים על השחיטה ובדיקה ולהם מחלו כבודם כי הם זהירים וזריזים והרבה צריך ישוב הדעת לבדיקת הסכין הלא תראה כי אדם בודק פעמיים ושלוש ולא ירגיש בפגימה דקה ואח"כ ימצאנה, אין זה כי הכין ליבו באחרונה ובחינת המישוש כפי כוונת הלב. עי' בת"ש סי' א' שהרבה נותן קבלה צריך להבחין אם יש להשוחט דעת מיושבת, כי הרבה צריך ישוב לבדיקת הסכין.

המשך בעלון הבא

ושלא יהי' ביותר משום חשש טריפות. כאן הגוי יהי' הקובע בזה, ובפרט שצריך לחשוב גם על הוורדין כנ"ל.

ג עדיין אין איסור לאיזה פען בעמידה, ובחוק נאמר שהפען צריך שיהי' לפי רוחו של המפקח שהבהמה תרגיש בנוח. ומה יעשו אם הפען הראוי לכשרות לא ימצא חן בעיניהם, ומה שהם רוצים יהי' בדוחק מצד הכשרות. הרי בהכרח יצטרכו להסכים לקולות, גם בגוף מציאות הפען.

כל החוקים חלים מיד, גם חוק הפען יהי' חוק מיד, אלא שירשו להמשיך בפען הנוכחי עד ב' שנים לבד.

חוק ז

לא ברור אם זה נכנס להחוק. אם כן יש חשש גדול שאכן יהי' שוחט ירא שמים ומומחה והמפקח לא ירצה בו מפני חזותו החיצונית ובהכרח יצטרכו לחשוב בקבלת שוחט אם ימצא חן בעיני המפקח, ושוב לא יהי' עיקר הקובע יראת שמים ומומחיות השוחט לפי ההלכה.

אליקים שלינגר

מכתב י

אברהם יצחק ליכטנשטיין
רב בבית המטבחים "מרבק" ת"א
 ראש ישיבת כולל אברכים "דרכי תשובה" בני-ברק,
 רח' בריואר 22 מל' 579-3938

ב"ה יום ז' תמוז תשמ"ט

לכבוד ידידי היקר הרה"ג שמחה בונים ליברמן שליט"א, מו"צ ורב בק"ק לונדון.

עומד על משמרתו משמרת הקודש כגיבור חיל על משמרתו, לוחם מלחמת ד' בגיבורים, עומד בפרץ על חומת הכשרות.

בפתח מכתבי אדרוש בשלומו הטוב, הנני מאחל לך שהשי"ת יעזור לך שתצליח למנוע פירצות בחומת הכשרות.

עברתי על קונטרס קונטרס השחיטה והמכתבים מגדולי ישראל, והחוקים השונים שהם זוממים להטיל.

ואני הקטן כיהודא ועוד לקרא ג"כ מצטרף לדעת תורתם הרמה.

זה ממש "שומו שמים" ממש סכנה לכשרות השחיטה המקובל מדור דור.

שמעתי מהקוה"ט כ"ק האדמו"ר זצ"ל "הבית ישראל" על הפטורה של פרשת השבוע

פ' בלק "מן השטים עד הגלגל" אמר בשם החידושי

